

Política | Actualitzat el 02/04/2021 a les 20:30

Del Barça al front sindical: tot el poder de l'independentisme civil

El sobiranisme ha guanyat una presència sensible en alguns col·legis professionals i universitats, i creix en el front sindical, però resta en minoria en patronals i clubs burgesos

Un acte de suport a la candidatura independentista a la Cambra de Comerç | Adrià Costa

En la història del catalanisme, la voluntat d'incidir en tots els àmbits de la societat civil ha estat constant. En un país com Catalunya, que no disposa dels estris bàsics d'un estat, guanyar espais d'influència social ha estat sempre un objectiu prioritari. De fet, el catalanisme d'inicis del segle XX va fer la irrupció a la política a través del seu pes en l'àmbit civil i econòmic.

La primera victòria electoral del catalanisme polític, el 1901, va ser anomenada precisament "la candidatura dels quatre presidents". Aplegava els líders de la Lliga de Defensa Industrial i Comercial (precedent de la Cambra de Comerç), l'Ateneu Barcelonès, Foment del Treball i la Societat Econòmica d'Amics del País. Des d'aleshores, l'ascens electoral del catalanisme va produir-se en paral·lel a les posicions que anava guanyant en les grans corporacions, des de la patronal Foment als propietaris agraris de l'IACSI.

Des de la recuperació de la Generalitat, el catalanisme ha intentat disposar d'un fort coixí civil. Són conegudes les ànsies del pujolisme per conquerir àmbits sensibles, com la junta del Barça o la influència a entitats empresarials, amb èxit bastant limitat. Amb el procés, l'independentisme incipient ha sortit de les catacumbes i s'ha proposat incidir en les principals entitats del nostre

país. Amb alguns èxits clars. I també alguns fracassos. Aquí teniu una radiografia de les arrels que el sobiranisme ha aconseguit teixir i quins sectors se li resisteixen.

Les universitats, per l'amnistia

Quin és el pes del sobiranisme dins del món universitari? La pregunta és difícil de contestar ja que el procés també ha generat un debat ampli en la comunitat acadèmica. El món universitari ha estat sensible al reclam de dretes i llibertats, i ha fet costat al dret a decidir. Però s'ha resistit a definir-se en un sentit més concret, donada la pluralitat ideològica dins dels campus. Recentment, s'ha produït un posicionament molt potent quan els rectors de les universitats públiques es van alinear al costat d'una iniciativa d'Òmnium Cultural en defensa de l'amnistia per als presos de l'1-O. (<https://www.naciodigital.cat/noticia/217938/rectors-universitats-publicues-mes-centenar-academics-reclamen-amnistia-presos-1-o>)

[noticia]217938[/noticia]

Van adherir-se a la iniciativa els rectors de la Universitat de Barcelona (UB), Joan Guàrdia; l'Autònoma de Barcelona (UAB), Javier Lafuente; la Politècnica de Catalunya (UPC), Francesc Torres; la Pompeu Fabra (UPF), Jaume Casals; la de Girona (UdG), Quim Salvi; la de Lleida (UdL), Jaume Puy; la Rovira i Virgili (URV), Maria José Figueras; la de Vic (UVic), Josep Eladi Baños; i la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Josep Anton Planell.

Les eleccions a la UB celebrades el desembre passat van ser molt indicatives de com s'ha viscut el procés a les universitats. El catedràtic Joan Guàrdia es va imposar clarament i va tenir el suport dels sectors més compromesos amb el sobiranisme de la comunitat acadèmica. Guàrdia va incloure en el seu equip figures representatives de l'independentisme civil, com el polítleg Jordi Matas o l'historiador Agustí Alcoberro, però també d'altres professors aliens al sobiranisme. Va tenir cura, però, de no presentar-se com a "candidat de l'ANC".

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/213154/joan-guardia-no-soc-candidat-anc-universitat-barcelona>) Sí que va propugnar que la UB defensés sempre dretes i llibertats i no restés al marge dels grans debats de país.

Col·legis professionals en pugna

La "conquesta" dels col·legis professionals ha estat una de les ambicions que busca l'independentisme. En la línia del que havia estat el paper d'alguns d'ells durant el tardofranquisme, quan des dels col·legis d'advocats o d'arquitectes es va fer una tasca de crítica contra la dictadura.

[noticia]217001[/noticia]

L'ICAB va ser de les entitats més mobilitzades en favor de les llibertats democràtiques durant la dictadura. Ara, en mans de Maria Eugènia Gay, es prepara per celebrar eleccions el maig vinent. Des dels sectors sobiranistes, però també des dels àmbits més progressistes de la professió es critica Gay per la seva actitud considerada poruga davant de les institucions polítiques i el seu silenci davant de la repressió.

S'està covant una candidatura alternativa (<https://www.naciodigital.cat/noticia/217001/llista-progressistes-sobiranistes-disputara-collegi-advocats-maria-eugenia-gay>) impulsada per lletrats com Jordi Domingo -excandidat al deganat-, Jaume Alonso Cuevillas, Teresa Vallverdú o Robert Sabata. Gay es presentarà a les eleccions amb el suport del gruix de l'establishment de l'advocacia.

Economistes enfront notaris

En canvi, el Col·legi d'Economistes és una de les entitats en les quals el catalanisme ha tingut de sempre un pes rellevant. Els informes del Grup de Conjuntura de l'entitat sempre han combatut els missatges més pessimistes sobre l'economia catalana arran del procés

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/171611/collegi-economistes-destaca-solidesa-economia-preveu-2019-raonablement-bo>) . Els experts del Col·legi han considerat desmentides per la realitat les visions més catastrofistes sobre el futur econòmic. El febrer passat, Anton Gasol va concloure el seu mandat i va ser succeït per Oriol Amat, catedràtic d'economia financera i degà també de la UPF Barcelona School of Management. Amat és considerat un economista de l'òrbita sobiranista i va ser diputat de Junts pel Sí entre el 2015 i el 2017.

En contrast amb els economistes, el Col·legi de Notaris ha estat una de les institucions més refractàries a la catalanització. La campanya per la catalanització de la professió ha estat sempre molt feixuga i mantinguda per una minoria de la professió, que va tenir en els membres de l'associació Àpoca un referent durant anys. Actualment, l'entitat Amics del Notariat Català és la que més treballa per la catalanització del gremi. Està presidida per Eladi Crehuet. Tot i els avenços assolits, encara resten pendents els grans objectius de la catalanització del notariat: una major vinculació amb la societat catalana i la catalanització de les notaries.

Durant anys, el degà del Col·legi va ser Joan Ollé Favaró (<https://www.naciodigital.cat/noticia/117420/notari-mas-aspira-perpetuar-se-deganat>) , proper a l'antiga CiU i el notari davant del qual, ja fa molts anys l'aleshores candidat de CiU Artur Mas va comprometre's a no pactar mai amb el PP. L'actual degà és Juan Alberto Marín, professor de Dret Civil de la UB, que va ser elegit en les eleccions col·legials del novembre passat. Marín va ser fundador del Foro Notarial, entitat que defensa una visió ultraliberal de la professió.

Per la seva banda, el Col·legi d'Infermeres i Infermers de Barcelona s'ha posicionat al costat del procés des del 2017, quan va donar suport al referèndum (<https://www.coib.cat/ca-es/actualitat-professional/posicionaments-reflexions/posicio-dels-col-legis-professionals-davant-del-referendum-de-l-1-octubre.html>) -com van fer molts altres col·legis professionals-. L'anterior degana, Núria Cuixart, fins i tot va fer el gest de visitar l'exconseller Toni Comín a Bèlgica. El febrer passat, una candidatura que tenia l'impuls de l'ANC, liderada per Paola Galbany, va guanyar per la mínima les eleccions, consolidant la línia compromesa amb el sobiranisme.

La Intersindical triplica afiliació

L'independentisme ha experimentat una major penetració en el món sindical en els darrers anys. La CSC-Intersindical és la principal central explícitament independentista. Del 2017 al desembre del 2020, ha passat de 200 a prop de 1.100 delegats sindicals i és en aquests moments la cinquena central a Catalunya, que té uns 50.000 delegats sindicals. En els darrers quatre anys, ha vist multiplicar per tres la seva afiliació, que en aquests moments és d'uns 6.000 afiliats.

Però també en el si de les grans centrals s'ha notat la presència rellevant d'afiliats independentistes. Una enquesta de CCOO xifrava en un 40% de les seves bases el percentatge de votants de partits sobiranistes. (<https://diaritreball.cat/lopcio-federal-supera-poc-independentista-preferencies-dels-afiliats-ccoo/>) També a UGT hi ha un nucli important que es proclama com a independentista, entre els quals dirigents de rellevància com els exconsellers Dolors Bassa i Neus Munté, i el conseller Chakir El Homrani.

Front patronal: la Cambra versus Foment i Pimec

L'esforç de sectors independentistes per fer forat en l'àmbit empresarial ha estat constant en els últims anys, amb resultat irregular. Les eleccions a la Cambra de Comerç del 2019 van ser el gran èxit en aquest terreny, amb la victòria de la candidatura impulsada per la plataforma Eines de País de l'ANC i la presidència de Joan Canadell. El seu pas a la política -és diputat de Junts- ha suposat que Mònica Roca agafés el relleu.

[noticia]216979[/noticia]

L'arribada de Roca ha suposat un nou estil, potser escenificat amb la seva presència en l'acte unitari de l'empresariat en contra dels aldarulls produïts arran de la detenció de Pablo Hasél.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/216803/no-som-contrapoder-som-poder-empresaris-deixen-enrere-perfil-baix>) Però Roca també va deixar clar que no comparteixen el discurs majoritari de la patronal, liderat per Foment del Treball i Pimec.

Mentre Foment i Pimec s'han posicionat clarament al costat d'una sortida política al conflicte sense un xoc frontal amb l'Estat, a Pimec s'ha viscut una batalla interna que ha volgut ser la reedició del pols a la Cambra. També a la petita i mitjana empresa, l'ANC va animar una candidatura, la de l'empresari Pere Barrios, derrotada al capdavant per la d'Antoni Cañete. El nou president, però, no ha descuidat el flanc sobiranista, un sector pragmàtic del qual forma part dels òrgans directius de Pimec. Josep Ginesta, membre d'ERC i exsecretari del departament de Treball, és el nou secretari general de Pimec.

[noticia]217015[/noticia]

Del grup que va perdre les eleccions a Pimec ha sorgit el projecte de bastir una nova organització empresarial, Patronal Catalana, tal com va avançar **NacióDigital**.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/217015/patronal-catalana-aixi-es-projecte-vol-confrontar-se-amb-foment-pimec-lideratge-empresarial>) Pere Barrios lidera aquesta iniciativa, que es vol presentar properament i que intentarà omplir el que els promotors consideren un buit de lideratge empresarial.

El teixit associatiu: d'Òmnium al Barça

La presència independentista en l'entramat associatiu és tan evident com irregular i va de la incidència indiscutible en entitats culturals fins a la feblesa en les associacions més vinculades a la burgesia.

Òmnium Cultural és l'entitat en què primer es va imposar una candidatura independentista. Va ser amb motiu de les eleccions del 2002, quan la candidatura renovadora de Jordi Porta va imposar-se després d'unes eleccions crispades i del llarg mandat de Josep Millàs. Porta va iniciar una llarga etapa de canvi en l'entitat, continuada més tard per Muriel Casals i després per Jordi Cuixart, avui empresonat pels fets de la tardor del 2017.

[noticia]216939[/noticia]

Al Barça, les eleccions celebrades el febrer passat van suposar el retorn de Joan Laporta a la presidència del club (<https://www.naciodigital.cat/noticia/216939/joan-laporta-torna-al-barca>) . Van ser unes eleccions rupturistes, que van posar fi a l'etapa de Josep Maria Bartomeu, en què es va imposar una línia de desideologització del Barça. Es dona el fet que els dos principals aspirants a la presidència, Laporta i l'empresari Víctor Font (<https://www.naciodigital.cat/noticia/216546/victor-font-independentisme-digital-vol-conquerir-barca>) , van explicitar el seu independentisme.

L'Ateneu Barcelonès, l'entitat ateneística més emblemàtica del país, porta anys governada per juntes sobiranistes. Ho era la de l'historiador Jordi Casassas, elegida per primer cop l'any 2014 amb la voluntat de fer que l'entitat s'afegís a la defensa del dret d'autodeterminació i al reclam d'un referèndum. I ho és també la nova presidenta, Isona Passola.

L'"upper Diagonal" resisteix

Però l'independentisme encara no ha pogut saltar el mur de l'*upper Diagonal*, que continua sent obertament hostil al sobiranisme. No hi ha perfils de tipus independentista en la majoria de clubs de la burgesia tradicional (<https://www.naciodigital.cat/noticia/213245/pais-burgesia-estupefacta>) , com el Círculo Ecuestre o el Círculo del Liceo, restringits a figures de l'àmbit més conservador. Un fet que desmenteix els qui asseguren que el bloc independentista és majoritàriament conservador.

[noticia]213245[/noticia]

En realitat, els grans noms presents al Círculo Ecuestre mostra molt clarament l'hostilitat que a la

Barcelona alta es respira en aquestes entitats elitistes, dominades per figures com Enric Lacalle, Borja García-Nieto, Luis Conde o Antonio Gámiz. El sobiranisme ha aconseguit penetrar amb força en els sectors mitjans de la societat catalana i es mou bé en els ambients mesocràtics i una franja dels populars. Però la franja alta del patriciat continua immune als cants sobiranistes.